

By Wilka Hudson from Newcastle, UK

ISO-BRITANNIA: NORTH EAST

LIIKENNESEKTORIN
MARKKINAKATSAUS
KESÄKUU 2025

Interreg

Co-funded by
the European Union

Central Baltic Programme

ISMEF

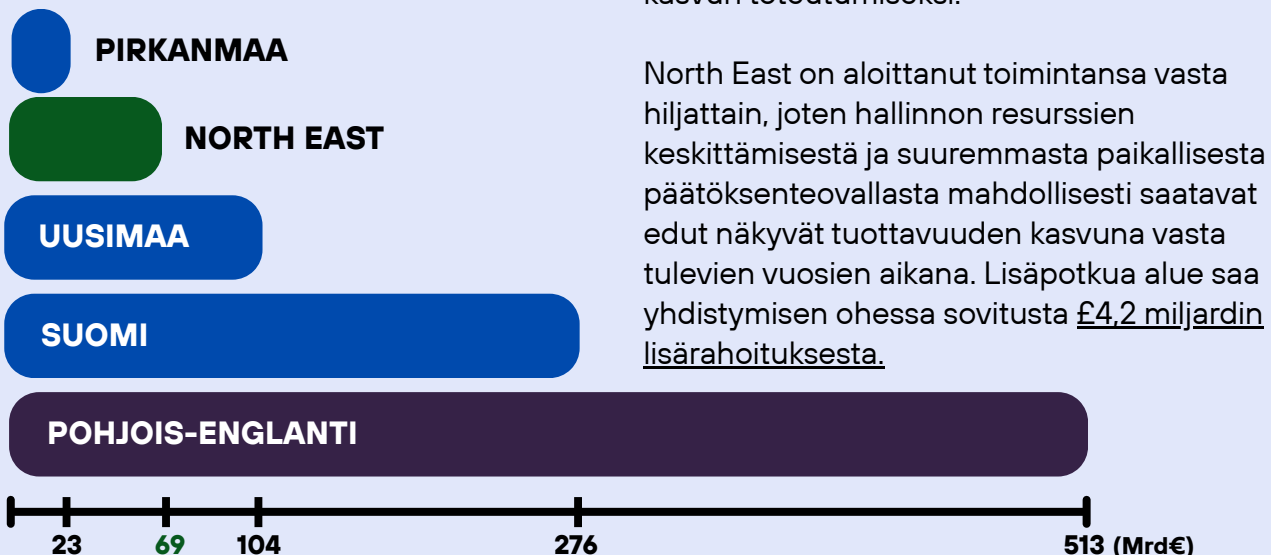

NORTH EASTIN YHDISTETTY ALUEHALLINTO

North East on Koillis-Englannissa sijaitseva, vuonna 2024 muodostettu, yhdistetty aluehallinto (Combined Authority). Tässä markkinakatsauksessa tarkastellaan alueen liikennesektoria, joka on hallinnollisten uudistusten johdosta murroksessa ja tarjoaa mahdollisuuksia liikennealan yrityksille.

Yhteensä North Eastin alueella asuu noin 2 miljoonaa ihmistä. Suurimpia kaupunkeja ovat muun muassa Newcastle (834 000) ja Sunderland (349 000). Alueella on perinteisesti ollut paljon raskasta teollisuutta, mutta North East kuuluu osana Pohjois-Englantia maan selvästi köyhempään puoliskoon. Esimerkiksi BKT asukasta kohden on Pohjois-Englannissa vain noin 70% siitä mitä se on etelässä (vastaava ero on esim. Saksan itä- ja länsiosien välillä).

BKT:t vertailussa (Mrd€)

YHDISTETYT ALUEHALLINNOT

Yhdistetyt aluehallinnot ovat uusi paikallishallinnon järjestämiseen muoto Englannissa. Nimensä mukaisesti niissä yhdistetään pienempiä aluehallintoja isommaksi, usein pormestarin johtamaksi, kokonaisuudeksi. Niiden muodostus on osa suurempaa paikallishallinnon uudelleenjärjestelyä (devolution), jonka keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet on esitetty English Devolution White Paperissä. Sen mukaan uusille aluehallinnoille on tarkoitus hajauttaa esimerkiksi keskushallinnon liikennepoliittista valtaa ja lisätä näin niiden tehokkuutta sekä hankintoihin käytettäviä resursseja.

Yhdistettyjen aluehallintojen muodostaminen alkoi Englannissa 2010-luvulla ja niiden määrää on tarkoitus kasvattaa nykyisestä 15:sta myös tulevana vuosina. 2024 muodostettu Keir Starmerin hallitus on suhtautunut edeltäjiinsä innokkaammin pormestareiden vallan kasvattamiseen ja pitää sitä yhtenä työkalupakkinsa keskeisistä talouskasvutoimista. Sitä perustellaan myös alueellisen tasa-arvon edistäjänä. Uudelleenjärjestely on radikaalein aluehallinnollinen uudistus 50 vuoteen.

Uudistusten vaikutuksia on monilta osin vielä vaikea arvioida, mutta joitain näyttöjä tehosta on jo saatu. Esimerkiksi Suur-Manchesterin alueen yhdistyminen on osaltaan edesauttanut alueen tuottavuuden nopeaa kasvua ja tukenut liikennejärjestelmän kehitystä. Suhteessa eniten uutta valtaa, ja sitä kautta uusia mahdollisuuksia, saavatkin asukasluvultaan suuret alueet kuten Suur-Manchester ja North East, joihin muodostetaan pormestarivetoinen hallinto. Harvemmin asutuilla alueilla yhdistyminen voidaan toteuttaa ilman pormestarimallia.

Paikallishallinnot ovat jo nykyään euromääräisesti suurin julkisia hankintoja tekevä taho Isossa-Britanniassa ja hallinnon uudelleenjärjestely tulee entisestään vähentämään keskushallinnon osuutta julkisista hankinnoista. Tämä saattaa olla hyvä uutinen pk-yrityksille, sillä paikallishallinnot ovat tyypillisestä käyttäneet pk-yrityksiä toimittajinaan keskushallintoa ahkerammin. Myös liikennesektorin hankintojen määrään voidaan odottaa kasvua keskushallinnon liikennepoliittisen vallan kaventuessa. Toisaalta hankintaympäristö voi mahdollisesti pirstaloitua ja monimutkaistua, mikä saattaa hankaloittaa pk-yritysten toimintaa.

£9 Mrd

£1,8 Mrd

Paikallishallinnot

käyttivät vielä tilikaudella 23/24 liikennehankintoihin vain viideosan **keskushallinnon** käyttämästä summasta. Ero tulee kuitenkin kaventumaan hallinnon uudistusten myötä.

LIKENNESEKTORI

North East -alueen liikennesektorin kehittäminen on kriittisessä roolissa alueen talouskasvutavoitteiden saavuttamisessa. Liikennejärjestelmää haastavat tulevaisuudessa mm. matalahko väestötiheys*, yksityisautoilun ylikorostuneisuus, ilmansaasteet ja lisääntyvästä asuntorakentamisesta syntyvä kuormitus. Liikenteeseen on kuitenkin luvattu investointeja, alueliitoksen skaalaedut lisäävät tehokkuutta tulevaisuudessa ja julkilausutut tavoitteet on asetettu korkealle.

North Eastissä sijaitsee mm. kolme syväsatamaa, paikallisviranomaisten omistama kansainvälinen Newcastle'n lentokenttä, Newcastle'n ja Sunderlandin yhdistävä Tyne & Wearin metro/kevytraitiotie sekä raideinfrastruktuuria muulle junaliikenteelle.

Autoilu on alueen liikennejärjestelmän kulmakivi. Harvaan asutussa North Eastissä 58% matkoista tehdään yksityisautolla. Autoilu on merkittävässä roolissa myös alueen teollisuudessa. North Eastin alueella vaikuttaa Ison-Britannian merkittävin autoteollisuuden klusteri ja Sunderlandissa sijaitsee maailman johtava sähköautojen valmistuskeskittymä, missä valmistetaan mm. akkuja ja Nissanin sähköautoja EV36Zero-strategian mukaisesti. Ison-Britannian autoteollisuuden sähköistäminen arvioidaan rahallisesti £24 miljardin arvoiseksi mahdollisuudeksi ja se on avainasemassa North Eastin kasvutavoitteiden saavuttamisessa. .

LIIKENNESTRATEGIA

Juuri valmistuneessa liikennestrategiassa North Eastin tavoitteeksi määritellään integroidun ja kestävän liikennejärjestelmän luominen. Suunitelmassa esitellään viisi liikenteen kehittämisen painopistealuetta. Painopistealueet ja niiden myötä syntyvät ITS sektorin markkinamahdollisuudet ovat:

1. DATAN HYÖDYNTÄMINEN ASIAKASKOKEMUKSESSA

- Liikennejärjestelmän käyttäjille tarjottava tarkkaa ja tarkoituksenmukaista dataa matkoista. Tällä hetkellä data ei saavuta matkustajia.
- Tarve koko liikennejärjestelmän kattavalle "reittioppaalle"
- Liikenteenhallintakeskusten keräämää dataa pystyttävä hyödyntämään paremmin (tällä hetkellä data operaattoreiden käytössä vain erikoistapauksissa)
- Koko liikennejärjestelmää hallittava integroidulla datalla

2. LIIKENNEJÄRJESTELMÄN KATTAVUUS JA RESILIENSSI

- Uudet liikkumisen tavat, kuten MaaS ja mikroliikkuminen osaksi liikennejärjestelmää
- Metroa ja lähijunaverkkoa laajennettava, sekä Lontoon ja North Eastin välisen ECML:n infrastruktuuri uudistettava
- ITS järjestelmien käyttöönotto esim. liikenteen sujuvuuden parantamiseksi
- Ajoneuvojen latausinfrastruktuuria lisättävä

3. MATKALIPUT

- Tarve erillisten lippujen ostamiselle tulisi poistaa ja maksuteknologiaa kehittää

4. TURVALLISUUS

- Turvajärjestelmät esim. CCTV, mobiiliverkon kattavuus ja valaistus
- Ratkaisut häirinnästä ilmoittamiseen

5. MULTIMODAAALINEN LIIKKUMINEN

- Teknologia sujuvoittamaan liikennevälineen vaihtoa ja aikataulujen integrointia

LIIKENNEINVESTOINNIT

North Eastin yhdistetyn aluehallinnon viestinnässä on korostettu, että liikennejärjestelmään halutaan tehdä aiempien hallitusten kulukurin (austerity) jälkeen nopeita ja kunnianhimoisia investointeja. Alle on listattu keskeisiä liikennejärjestelmään kohdistuvia investointipaketteja.

£8
Mrd.

Liikennejärjestelmän uudistamiseksi muodostetun vuoteen 2040 asti ulottuvan toimenpideohjelman yli 300 hankkeen kokonaisrahoituksen määräksi on arvioitu noin £8 miljardia.

£208
Milj.

Maaliskuussa 2025 North Eastin pormestari julkaisi £208 miljoonan suuruisen, vuodelle 2027 ulottuvan, liikenneinvestointipaketin. Se on osa suurempaa £800 miljoonan investointisuunnitelmaa. Maaliskuussa rahoitusta luvattiin mm. **uuteen lauttaterminaaliin, älykkäisiin lippujärjestelmiin, kevyen liikenteen infrastruktuuriin ja asemien ja pysäkkien saavutettavuuden parantamiseen.** Investointiin sisältyy myös tuhannen uuden latausaseman rakentaminen reilulla £15 miljoonalla.

£80
Milj.

ZEV-strategiassa on esitetty £80 miljoonan edestä päästöttömien ajoneuvojen käyttöönottoa edistäviä hankkeita.

£400
Milj.

Erillistä £400 miljoonan rahoitusta on haettu Tyne & Wearin metroverkon analogisen **opastinjärjestelmän** uusimiseen, sillä sen arvioidaan tulevan käyttöikänsä päähän jo vuoteen 2030 mennessä.

MUUT KESKEISET SEKTORIT

Liikennesektori ei ole ympäristöstään erillinen kokonaisuus ja kuten muuallakin, sen kehitykseen North Eastin alueella vaikuttavat myös esimerkiksi muiden teollisuudenalojen kehitys ja kasvustrategiat.

North Eastin 2025 valmistunut "Local Growth Plan" hahmottelee alueen tulevaisuuden mahdollisuuksia. Strategian mukaan North East pyrkii houkuttelemaan ulkomaisia investointeja ja syventämään yhteistyötä myös merentakaisten toimijoiden kanssa. Kriittisinä teollisuuden aloina pidetään uusiutuvan energian tuotantoa sekä mm. puolustus-, avaruus- ja teknologiateollisuutta.

North Eastissa sijaitsee laaja valikoima julkisten ja yksityisten toimijoiden välimaastoon sijoittuvia Catapult Center -innovaatio-, tutkimus- ja tuotekehityskeskuksia, joihin kuuluvat mm. uusituvan energian, satelliittiaplikaatioiden ja korkean teknologian tuotannon Catapult Centerit.

Englannin pohjoisosassa tuotetaan jo yli puolet Englannin uusiutuvasta energiasta ja North Eastin alueella ala kasvoi 10% vuonna 2024. Sopivien luonnonolosuhteiden lisäksi uusiutuvan energian tuottamista tukee Englannin kehittyneimpiin kuuluva laajakaistaverkko sekä Ison-Britannian päästövähennystavoitteet.

North Eastin 14 miljardin kokoinen puolustus- ja turvallisuus sektori koostuu mm. alan johtavien yritysten, kuten Airbusin ja Lockheed Martinin toimipaikoista, yli tuhannesta muusta alan yrityksestä sekä ilmavoimien tukikohdista. Sektoria aiotaan tukea investoimalla klusteritoimintaan, tutkimukseen ja yritystoiminnan kannustimiin.

JULKISET HANKINNAT

Isossa-Britanniassa julkiset hankintailmoitukset julkaistaan uuden hankintalain myötä pääsääntöisesti **Find a Tender -alustalla**, mutta myös pienemmissä palveluissa. Hankintalain uudistuksen on myös tarkoitus sujuvoittaa hankintojen tekemistä sekä helpottaa erityisesti kasvu- ja pk-yritysten osallistumista hankintoihin.

North Eastin alueen toimijat julkaisevat hankintailmoituksiaan myös 2024 lanseeratulla **OPEN -alustalla**. Alustalle voi rekisteröityä ja sieltä voi tilata sähköpostitiedotteen uusista hankintailmoituksista.

ITS SEKTORIN HANKINTAILMOITUKSIA: ISO-BRITANNIA 6/2025

Back Office -liikenteenhallintajärjestelmä / Preliminary market engagement notice

Rautatieinfrastruktuurin seurantajärjestelmän korvaaminen / Preliminary market engagement notice

Ulkoistettu pilvipohjainen videonhallintapalvelu (CVMS) ja CCTV-kameratukiratkaisu / Preliminary market engagement notice

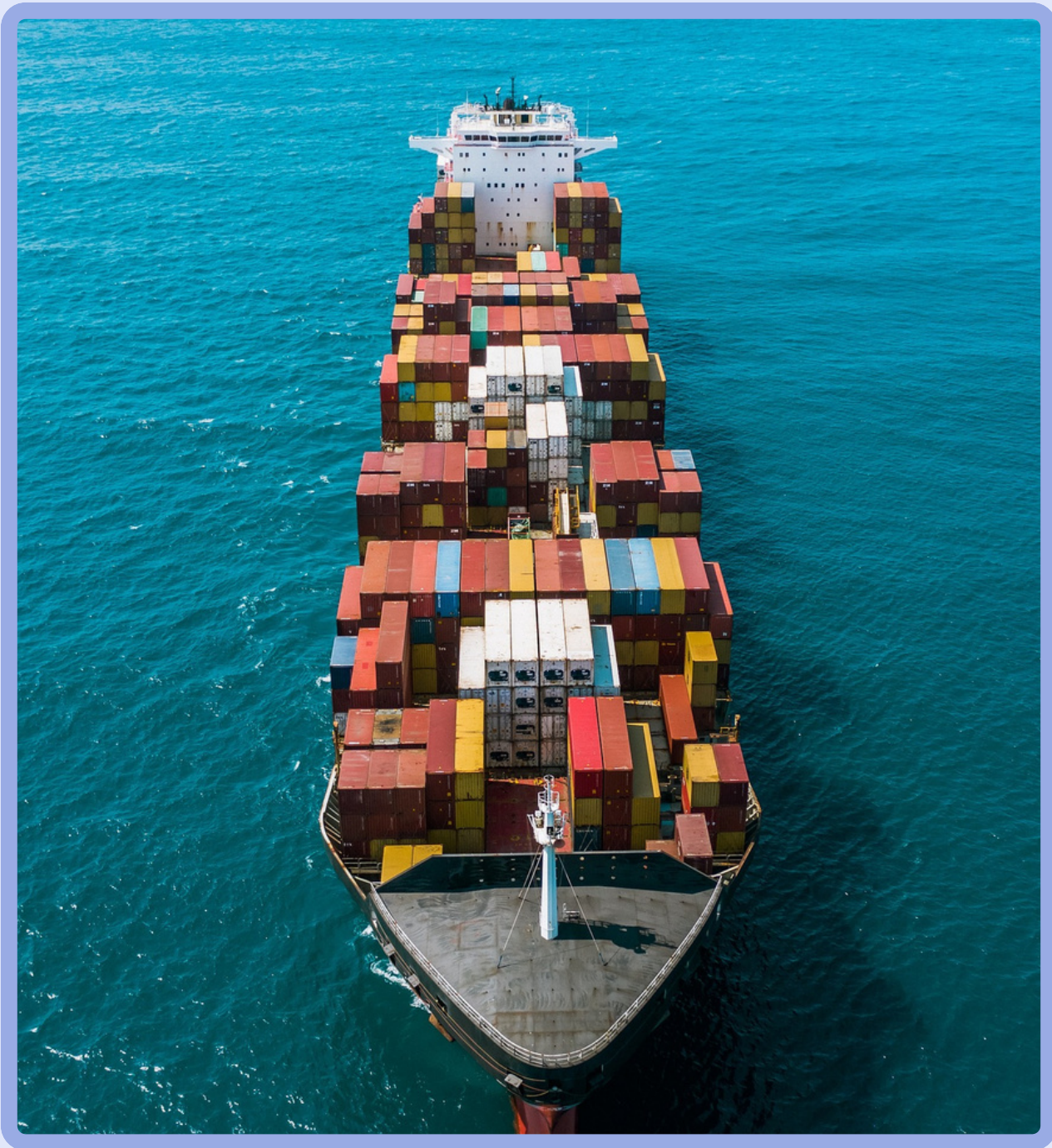
Sopimusten hallintajärjestelmä Walesin liikenneviranomaiselle / Preliminary market engagement notice

Digital product passport / Preliminary market engagement notice

Infrastruktuurin hallintajärjestelmä / Preliminary market engagement notice

Rautateiden hallintaohjelmisto / Preliminary market engagement notice

Transport Technology / Open Framework

OTA YHTEYTTÄ!

Aaro Valtonen
aaro.valtonen@its-finland.fi